

REPORTAGE

Het 'stikstofslot' belemmert ook dit project voor schoner water in Noord-Brabant

Vergunningenstop Om uitstoot van stikstof te voorkomen, werden projecten in Noord-Brabant stilgelegd. Ook die waar de natuur baat bij heeft, zoals de verbetering van de waterzuivering in Oijen. "Hoe rooms moet je zijn?"

Denise Retera 18 september 2023 Leestijd 5 minuten

Luisteren 4)

Leeslijst □

waar zanddeeltjes kunnen bezinken.

 $De\ rio ol waterzuivering sinstalatie\ in\ Oijen.$

Stap drie: het zandloze water komt in een grote bak met allerlei banen terecht, waar het doorheen stroomt. Dit is het hart van de waterzuivering. Hier worden de ideale omstandigheden gecreëerd voor bacteriën om bepaalde afvalstoffen op te eten. Daarna gaat het water naar een van de bassins op het terrein waar de bacteriën naar de bodem zinken. Vanuit daar stroomt het gezuiverde water naar sloten en beken.

Peter Verlaan en Suzanne de Zoeten - respectievelijk directeur en bestuurder (Water Natuurlijk) bij waterschap Aa en Maas - laten het allemaal zien bij de rioolwaterzuivering in het Brabantse Oijen (gemeente Oss). Waarom er zoveel meeuwen enthousiast in de bassins badderen, zeggen ze niet te weten. Verlaan wijst voorbij een sliert vliegende meeuwen naar een grijze silo achteraan op het terrein. Afgelopen maart opende (nu demissionair) minister Mark Harbers (Infrastructuur en Waterstaat, VVD) deze installatie. "Daar zit Norit in, de diarreeremmer. Die voegen we toe aan het water; medicijnresten binden zich eraan." Zo wordt het water grotendeels gezuiverd van die resten.

Het bouwen van die installatie was de eerste stap van een grote renovatie van de waterzuivering in Oijen. Veel verder is het waterschap nog niet gekomen met renoveren, want deze werd afgelopen maart vrijwel volledig stilgelegd vanwege het 'stikstofslot' op Noord-Brabant. Per direct gaf de provincie toen geen vergunningen meer uit voor projecten met stikstofneerslag op Natura 2000gebieden. Nieuwe cijfers lieten zien dat het zo slecht ging met de Brabantse natuur dat er moest worden ingegrepen.

Lees ook

Gezucht als stikstof aan de orde komt op de Brabantse dialoogbijeenkomst

Op dit moment geldt de tijdelijke vergunningstop nog steeds. En voor allerlei soorten projecten, zoals woningbouw, de aanleg van wegen, het bouwen van fabrieken. Hoeveel projecten voorlopig niet door kunnen gaan, is niet bekend. Toen de provincie de stop in maart instelde, waren er volgens een woordvoerder ruim honderd lopende aanvragen die vanwege het stikstofslot werden afgewezen. In het coalitieakkoord dat het nieuwe provinciebestuur begin deze maand presenteerde, staat in grote lijnen hoe Brabant weer van het slot kan geraken. Maar een snelle oplossing ontbreekt.

Intussen liggen óók projecten stil die weliswaar voor stikstofuitstoot zorgen, maar die uiteindelijk natuur en milieu juist moeten helpen. Zo ook de renovatie van de waterzuivering in Oijen. Er moeten extra technische ruimtes worden gebouwd en de spaghetti aan kabels en leidingen onder de grond moet worden vervangen. Allemaal om het zuiveringsproces te moderniseren en zo het water nóg schoner te maken. "Meten is weten", aldus Verlaan. Hij wil zeggen: doordat je met die nieuwe technieken preciezer kunt meten wat er in het afvalwater zit, kun je het beter zuiveren.

"Als dit project te lang stilligt, dan halen wij onze doelen voor de Kaderrichtlijn Water niet", zegt Verlaan. Deze Europese richtlijn schrijft voor welke kwaliteit de Nederlandse wateren in 2027 moeten hebben. Waterschap Aa en Maas moet ook zijn steentje bijdragen. "Het afvalwater hoeft geen drinkwater te worden," zegt De Zoeten, "maar het moet wel heel schoon worden, zodat het oppervlaktewater de gewenste hoge ecologische kwaliteit kan krijgen."

Lees ook

Lieke (25) wil graag het boerenbedrijf overnemen, maar wat gebeurt er met de stallendeadline?

Salderen

"Nou, kijk eens hoeveel mensen hier aan het werk zijn: bijna niemand", zegt Verlaan. Hij wijst naar een grote, witte bouwkeet. "Daar zit ook bijna niemand meer in." Verlaan en De Zoeten dragen allebei een roze bouwhelm en oranje veiligheidshesje, want er wordt nog wel een kléín beetje geklust op het terrein. Er staan een paar graafmachines en hier en daar ligt de grond open. "Als het onder 'beheer en onderhoud' valt, dan kan het wel doorgaan," zegt Verlaan licht spottend, "maar als ik een fundering maak en een klein huisje [voor de technische ruimte] metsel, mag het niet. Dan is de vraag: hoe rooms moet je zijn?"

De kosten van het stilleggen van het project lopen nu al "in de enkele miljoenen", volgens Verlaan. Die kosten zitten bijvoorbeeld in de opslag van bestelde bouwmaterialen en bouwvakkers die al ingeroosterd stonden en die de aannemer niet zo snel op een ander project kon zetten. Hoe langer het stilligt, hoe hoger het

bedrag. "Allemaal publiek geld." Met elektrisch bouwmaterieel zou het project hervat kunnen worden, maar dat is nog maar heel beperkt beschikbaar en kan niet voor alle benodigde werkzaamheden worden gebruikt.

Gedeputeerde Hagar Roijackers (Natuur en Milieu, GroenLinks) noemt het aan de telefoon "erg" dat de renovatie van de waterzuivering in Oijen niet door kan gaan door het stikstofslot. "Maar wij vinden alles erg. De stillegging van woningbouw, energietransitie: ook erg. Wij discrimineren niet binnen 'erg'. Brabant moet in ontwikkeling blijven."

Foto Merlin Daleman

Volgens Roijackers, die ook in het vorige provinciebestuur zat, had Brabant afgelopen maart geen andere keus dan de vergunningstop in te stellen. "We zijn verplicht om vergunningaanvragen te toetsen aan de laatste wetenschappelijke inzichten." En die inzichten waren vanaf toen de voor Brabant slecht uitgevallen natuurdoelanalyses. Die analyses moesten alle provincies afgelopen voorjaar naar het Rijk sturen. Ze dienen als input voor de stikstofmaatregelen in elke provincie.

Roijackers benadrukt dat 'intern salderen' nog wel mogelijk is. Daarvoor heb je geen natuurvergunning nodig. Je moet dan de stikstofuitstoot van het project kunnen compenseren op je eigen locatie, bijvoorbeeld door van het gas af te gaan.

'Stallendeadline'

De precieze maatregelen om Brabant van het slot te krijgen, moeten nog uitgewerkt worden, zegt Roijackers. Uit het coalitieakkoord van het nieuwe provinciebestuur (VVD, GroenLinks, PvdA, SP, D66 en Lokaal Brabant) blijkt in ieder geval dat de provincie sterk inzet op het versterken van de Natura 2000gebieden. En de 'stallendeadline' is nog steeds haar stokpaardje. Dat is de datum medio 2024 voor varkensstallen en 1 januari 2026 voor runderstallen – waarop Brabantse veehouders hun stallen 'emissiearm' moeten hebben gemaakt met speciale stalsystemen (maar bijvoorbeeld biologisch boeren of inkrimpen mag ook). Er is al jaren veel onvrede over onder boeren, mede omdat de provincie hiermee vooruitloopt op het landelijke stikstofbeleid.

Hoelang duurt het voordat Brabant van het slot gaat? "Dit is nog onontgonnen terrein, dus ik kan er geen tijdpad aan koppelen", zegt Roijackers. "Het zal in ieder geval gebied voor gebied gaan. Sommige juristen en bestuurders zeggen dat de vergunningverlening in een gebied pas weer op gang mag komen als alle maatregelen daar uit zijn gevoerd en andere zeggen dat het alweer mag als het maatregelenpakket helemaal is vastgesteld. Het eerste lijkt me te laat en het tweede lijkt me te vroeg."

Net iets minder streng

Volgens een woordvoerder van het Interprovinciaal Overleg (IPO) is Brabant de enige Nederlandse provincie die een officiële vergunningstop heeft afgekondigd. "Maar de ruimte voor vergunningen is in andere provincies ook zeer beperkt, dus in de dagelijkse praktijk komt het vaak op hetzelfde neer als in Brabant."

Dat andere provincies het niet zo hebben geformaliseerd als Brabant komt wellicht omdat sommige de mogelijkheid tot extern salderen willen behouden, zegt de woordvoerder. Extern salderen is het overnemen van stikstofruimte van een bedrijf dat stopt. Maar in bijvoorbeeld Drenthe, waar de natuurdoelanalyses er ook slecht uitzagen, kan sindsdien ook niet meer extern gesaldeerd worden, laat die provincie aan *NRC* weten.

Voor het project in Oijen gloort hoop. "Het lijkt te gaan lukken om de vergunning toch vlot te trekken", zegt De Zoeten. Dat is niet doordat het Brabantse provinciebestuur een uitzondering maakt, maar doordat Oijen tegen de grens met Gelderland aan ligt en een deel van de stikstof dus op Gelderse natuurgebieden neerslaat. "Daar is men net iets minder streng. En recent is duidelijk geworden dat wij voor de Gelderse gebieden de Gelderse beleidslijn mogen hanteren", zegt Verlaan. Het kleine beetje stikstofneerslag op de Brabantse natuur, compenseert het waterschap onder meer door de kantoren van het gas af te halen. De Zoeten: "Maar ik hoop wel dat er snel een structurele oplossing komt voor soortgelijke belangrijke projecten."

Lees ook

In Brabant broeide het boerenverzet vijf jaar geleden al, wat is daar sindsdien gedaan?

Een versie van dit artikel verscheen ook in de krant van 19 september 2023.

Delen ≪ Mail de redactie M

NATUUR EN MILIEU

Volg

Minister Adema vindt diervriendelijke maatregelen voor landbouw geen afzwakking

16 uur geleden

Zelfs de dochter van de boer koopt de goedkoopste melk

21 uur geleden

NRC Websites

Mediahuis NRC

NRC Lezersfonds

NRC Carrière NRC Webwinkel

Over NRC	Mijn NRC	Contact
Over ons	Neem een	Redactie
Werken bij	abonnement	Opinieredactie
Auteursrecht	Inloggen	De ombudsman
Privacy	Account aanmaken	Colofon
Leveringsvoorwaarden	Digitale krant	AdSales
NRC-Code	Mijn leeslijst	Klantenservice
Onze app	Mijn abonnementen	Familieberichten
Archief	Service & bezorging	

Nieuwsbrieven

Adverteren